

Gedachteloos vliegen kan echt niet meer

Kan een even interessante vakantie ook met de auto of trein, of is het waarschijnlijk dat een vliegvakantie meer stress en zorgen dan geluk oplevert, zie er dan gewoon van af, bepleiten Dick Timmer en Willem van der Deijl.

'Laten we tijdens onze vakantie het klimaatprobleem niet groter maken dan het al is.' FOTO SHUTTERSTOCK

WILLEM VAN DER DEIJL
DICK TIMMER

Ieder jaar stappen honderdduizenden Nederlanders op het vliegtuig. Velen daarvan doen dat met één specifiek doel: hun eigen welzijn, samen met dat van hun medereizigers. Zij kiezen voor een vliegvakantie in de hoop op een reis die leuk, relaxt, of interessant is. Kortom, zij zijn op zoek naar plezier, geluk, en zorgeloosheid.

Daar is wel wat voor te zeggen. Vliegvakanties helpen ons om los te komen van het hier en nu, nieuwe ervaringen op te doen en onszelf cultureel, culinair en op allerlei andere manieren te verrijken. Verre reizen staan dan ook stevast hoog op bucketlists en leveren soms onvergetelijke herinneringen op.

Toch kunnen we niet langer zorgeloos door de lucht reizen. De emissies die onlosmakelijk met vlieguren gepaard gaan, zijn een belangrijke belasting op zowel het wereldwijde klimaat als het lokale milieu. Wie een retourtje van Amsterdam naar New York boekt, verbruikt daarmee bijvoorbeeld al driekwart van zijn of haar totale jaarlijkse CO₂-budget (als we ons aan het Parijsakkoord willen houden); wie een retourtje Thailand pakt, gaat daar al ruimschoots overheen.

Retourtjes binnen Europa gaan uiteraard met minder emissies gepaard, maar leveren evengoed een grote klimaatbelasting op. Zeker als we bedenken dat vrijwel iedereen van ons jaarlijks al goed is voor minstens drie of vier keer zoveel emissies als mogelijk om belangrijke kli-

Met een retourtje Thailand ga je al over je jaarlijkse CO₂-budget heen

maatdoelen te halen. En bovendien: hoe dichterbij de bestemming, hoe gemakkelijker alternatief, duurzamer vervoer te vinden is.

Het is inmiddels duidelijk dat voor échte verandering politiek leiderschap en bestuurlijke verantwoordelijkheid noodzakelijk is, zowel op Nederlands, Europees als wereldwijd niveau. Maar klimaatverandering gaat ons allemaal aan, net als de impact van vliegen op het lokale milieu.

We moeten daarom ook zelf kritisch kijken naar de welzijnswinst van vliegvakanties. Kan een even plezierige of interessante vakantie ook met de auto of trein, of is het waarschijnlijk dat een vliegvakantie meer stress en zorgen dan geluk oplevert, zie er dan gewoon vanaf. Daar doe je iedereen een plezier mee: jezelf, je medeplaneetbewoners, en de mensen van de toekomst.

Dat argument geldt des te meer voor wie al veel gevlogen heeft. Net als ijs en koffie zijn voor vrijwel iedereen vliegvakanties onderhevig aan de wet van afnemend grensnut: hoe meer je ervan hebt, hoe minder extra geluk een extra vliegvakantie oplevert.

Bovendien zijn vlieguren en de bijbehorende emissies ongelijk verdeeld. Het zijn juist hoogopgeleide, vermogende huishoudens die rela-

tief veel vliegen, en die dus al een onevenredig deel van die koek gegeten hebben. Dat betekent niet dat anderen daarom óók maar moeten gaan vliegen, maar wel dat juist deze huishoudens ervan af moeten zien.

Sommige mensen zullen zich afvragen wat voor zin zo'n oproep heeft. Het vliegtuig vertrekt toch wel, ook zonder dat jij erin zit. En bovendien doen we al zoveel voor het klimaat, van vaker fietsen tot zonnepanelen en het lager zetten van onze thermostaat. Moet dan óók die vliegvakantie eraan geloven?

Deze vragen zijn begrijpelijk en raken precies aan de dingen waarover we gezamenlijk na moeten denken om onze toekomst vorm te geven. Daarvoor is open gesprek nodig, net als durf, lef, en hoop. Maar zelfs als jouw individuele keuze niet het verschil maakt, kan ons gezamenlijk handelen dat wél doen.

Dit is geen pleidooi om niet te vliegen, wel om het vliegtuig zoveel mogelijk te laten staan. Met de kennis van nu kan niemand meer gedachteloos in het vliegtuig te stappen. Laten we tijdens onze vakantie het klimaatprobleem niet groter maken dan het al is. Wie durft, kan zelfs proberen tijdens de komende maanden de wereld mooier te maken dan die daarvoor was — te beginnen met het boeken van een vliegvrije vakantie.

Dick Timmer is universitair docent ethiek en politieke filosofie aan de Technische Universität Dortmund. Willem van der Deijl is universitair docent bedrijfsethiek aan Tilburg University.